

Online Moreel Beraad “Een dilemma casus het hoofd bieden” Najaar/Winter 2020

**Schrijf u nu in en doe mee aan een moreel beraad
op maandag-, dinsdag- en woensdagavonden**

In 2020 nog met STiPCO tegemoetkoming!

Zorgprofessionals ervaren dagelijks morele dilemma's. In dergelijke situaties is het niet meteen duidelijk wat daarbij het goede en professionele handelen is. Veelal helpen in deze situaties bestaande professionele standaarden en richtlijnen onvoldoende. Immers bij morele dilemma's hebben alle handelingsopties behalve morele voordelen ook morele nadelen. Zorgprofessionals ervaren hierdoor morele stress met als mogelijk gevolg een negatief effect op de kwaliteit van de zorg. Het is daarom van belang dat zorgverleners morele dilemma's het hoofd kunnen bieden. Moreel beraad kan daarbij ondersteunen.

Wat is een moreel beraad?

Een moreel beraad is een gestructureerd gesprek met een groep van minimaal 6 tot 8 deelnemers (i.e. apothekers), waarin gezocht wordt naar antwoorden op een morele vraag in een casus. Het moreel beraad wordt begeleid door een getrainde gespreksleider. De casus is het morele dilemma en wordt door een van de deelnemers ingebracht.

Voor wie?

Voor apothekers die beter beslagen ten ijs willen komen bij morele dilemma's in de dagelijkse praktijk. *U mag maar hoeft niet zelf de dilemma casus in te brengen.*

Programma

Een online moreel beraad duurt 2 uur en wordt 's avonds gehouden. Ieder beraad wordt begeleid door een getrainde gespreksleider. De gespreksleider verkent eerst de verwachtingen van de deelnemers en informeert hen over het doel, uit welke stappen het beraad bestaat, de spelregels, de vertrouwelijkheid, de rol van de digitale flipover, en hoe het beraad wordt geëvalueerd. Deelnemers krijgen de gelegenheid vragen te stellen.

Vervolgens start het moreel beraad en wordt de dilemmamethode gebruikt om het beraad mee te structureren. Deze methode bevat 10 stappen die ook meteen het programma vormen (**zie Bijlage A voor het programma en de 10 stappen**).

In deze stappen leren deelnemers een reflectieve houding aan te nemen, perspectieven van anderen, het denken te vertragen, en handelingen of beslissingen met morele argumenten te onderbouwen. Door het opgang brengen van een dialoog stimuleert de gespreksleider reflectie onder de deelnemers. De gespreksleider geeft geen adviezen. Het beraad is niet louter bedoeld om

te dienen als een besluitvormingsmethode die tot een oplossing of consensus leidt. De deelnemers hoeven het ook niet met elkaar eens te zijn. Het moreel beraad faciliteert dat elk besluit over het handelen kan worden verantwoord met morele argumenten.

Leerdoelen

Het moreel beraad ondersteunt de apotheker met:

1. Het eerder kunnen herkennen van morele dilemma's in de zorgpraktijk;
2. Het kunnen herkennen van (kern)waarden die een rol spelen in de dilemmacausus van het moreel beraad;
3. Het kunnen formuleren van de morele kernvraag in de dilemmacausus;
4. Het vaststellen van het patiëntperspectief en het perspectief van andere betrokkenen bij de dilemmacausus;
5. Het vanuit (kern)waarden kunnen reflecteren op eigen redeneer- en besluitvormingsprocessen en handelen in situaties van morele dilemma's;
6. Bewust worden van de argumenten en (kern)waarden van collega apothekers;
7. Het individueel en gezamenlijk, middels vertraagde en gestructureerde reflectie en dialoog, kunnen reflecteren op wat 'het goede handelen' van de apotheker binnen een specifiek ervaren moreel dilemma mogelijk zou kunnen zijn en dit vanuit (kern)waarden en met (morele) argumenten kunnen onderbouwen.

CanMeds

- Samenwerking: 20%
- Communicatie: 20%
- Professionaliteit: 60%

Accreditatie

2 punten is toegekend. Deze cursus valt onder toetsing.

Kosten

Per moreel beraad sessie 150,- euro (excl. Btw). Deze cursus komt in aanmerking voor het Stimuleringsprogramma Competentieontwikkeling (StiPCO) van de KNMP 2015-2020. Daarvoor dient u vóór 31 december 2020 deel te nemen. Voor de voorwaarden zie <https://www.knmp.nl/downloads/Voorwaarden-deelname-stipco-voor-cursusaanbieders-2015-2020>

Evaluatie Vragenlijst

Naast deelname aan het beraad zelf zal de deelnemer naderhand gevraagd worden een korte online evaluatievragenlijst in te vullen waarin we ook naar uw leermomenten vragen. Wij vragen uw toestemming om de resultaten van de vragenlijst te gebruiken voor wetenschappelijk onderzoek.

Wanneer en Hoe?

De moreel beraden vinden **online** plaats op **maandagen, dinsdagen en woensdagen in de avonden van 19.30-21.30 uur in de periode vanaf maandag 26 oktober tot en met woensdag 16 december 2020**. Desgewenst kan het tijdstip naar wens van de groep worden aangepast.

Het moreel beraad gaan we uitvoeren met **Microsoft Teams**, een vorm van video-vergaderen. Vooraf zal de verbinding met MS Teams worden getest. **Deze test zal een week eerder dan het moreel beraad plaats vinden op dezelfde weekday en tijdstip en zal ongeveer 15 minuten duren.**

Hoe deelnemen?

- Schrijf u in via de website www.sirstevenshof.nl/onderwijs (cursuskalender). **Let op: Inschrijven kan vanaf heden tot t/m 16 december. Tussen 17 en 31 december zullen er geen moreel beraden plaatsvinden. De STiPCO tegemoetkoming geldt alleen nog in 2020.**
- Na inschrijving ontvangt u een uitnodiging via datumprikker om aan te geven op welke avonden u kan. U wordt ingedeeld in een groep van 6-8 apothekers. **Zodra een groep is samengesteld en de datum van uw moreel beraad bekend is, ontvangt u een agendaverzoek met een link naar de 15 minuten Microsoft Team test een week eerder op hetzelfde tijdstip.** U wordt tijdig over deze test geïnformeerd.
- U kunt zich ook met een groepje collega-apothekers **tot maximaal 8 leden** aanmelden. Iedere deelnemer dient zich wel individueel aan te melden. Stuur vervolgens een e-mail aan mevr. drs. M. Kruijtbosch m.kruijtbosch@sirstevenshof.nl om de namen door te geven van de deelnemende collega's. Indien de groep kleiner is dan 6 leden wordt uw groep aangevuld met andere apothekers tot maximaal 8 leden
- U ontvangt aanvullende informatie en een toestemmingsformulier voor uw deelname zodra u zich heeft aangemeld.

Aanleveren van een dilemma casus

Het is niet verplicht maar **het heeft de voorkeur dat u zelf een dilemma casus inbrengt** die u in de praktijk heeft ervaren. Immers, om moreel beraad te kunnen uitvoeren is er een casus nodig die door een van de deelnemers is ervaren en die deze ook graag in een beraad gezamenlijk zou willen onderzoeken.

Indien u een casus heeft die u graag in het moreel beraad zou willen onderzoeken, dan bespreek ik deze graag van te voren met u om vast te stellen of deze zich leent voor een moreel beraad sessie. **Stuur een e-mail met een korte beschrijving van uw dilemma casus naar mevr. drs. Martine Kruijtbosch: m.kruijtbosch@sirstevenshof.nl**. Het kan zijn dat uiteindelijk niet uw maar een andere casus wordt gekozen voor het moreel beraad.

Vragen

Voor vragen over deelname kunt u bellen (06-21897573) of een e-mail sturen aan mevr. drs. Martine Kruijtbosch (m.kruijtbosch@sirstevenshof.nl).

Bijlage A: Programma eenmalig Moreel Beraad

Gespreksleider Moreel Beraad:

- Martine Kruijtbosch (gecertificeerd gespreksleider moreel beraad, senior onderzoeker bij SIR in Leiden)

Totale duur: 2 uur (120 minuten)

Tijd	Fase		Moreel Beraad Stappen
10 min		STAP 1	Introductie
50 min	BEELD-VORMING	STAP 2	Casus presentatie
		STAP 3	Verhelderingsvragen
		STAP 4	Formuleren van de achterliggende morele kernvraag Formuleren van het dilemma (minimaal twee handelingsopties) Formuleren van de nadelen/gevolgen van de handelingsopties
		STAP 5	Perspectieven, waarden & normen
		STAP 6	Brainstorm: alternatieve handelingsopties
10 min	OORDEELS-VORMING	STAP 7	Individuele afweging (= kiezen voorlopige handeling)
45 min	BESLUIT-VORMING	STAP 8	Dialog: overeenkomsten & verschillen
		STAP 9	Conclusie & actie (= oogsten; definitieve handeling)
5 min		STAP 10	Afronding & evaluatie